

Ponència

Ordenacio del territori i toponimia valenciana

Voro Martinez Company

Alfagar. 24 de novembre de 2018

1. Introduccio
2. Parcelles municipals
3. Ordenacio del territori
4. Propostes d'ordenacio
5. Una nova visio per al Congrés Valencianiste
6. Qüestions toponimiques
7. Conclusions
8. Bibliografia

1. Introduccio

Per tal d'ordenar el territori valencià primer hauriem de definir quin es el mateix, en l'actualitat es el conjunt de les provincies de Castello, Alacant i Valencia. Pero esta es nomes la suma de les tres provincies conforme a la divisio de Javier de Burgos. Esta es per tant una visio condicionada del nostre territori influida per Castella.

Hauriem d'estudiar quin era el territori del Regne de Valencia i aci topetem en un atre problema sense resoldre. ¿Quàn va naixer?

L'arqueolec Miquel Ramon Martí Matias afirma que la constitucio del Regne de Valencia data de l'epoca visigoda. Segons ell, quan el rei Leovigilt, fugint del seu fill Ermenegilt, que el volia matar per a coronar-se rei, arribà a l'ultim reducte de l'Imperi Bizanti i el declarà regne. Estem parlant, evidentment de Valencia.

Afirmar categoricament quin era l'espai del nou Regne es a totes llums una temeritat, per lo difus que era el concepte de frontera en aquella epoca i per lo que variaven els llimits territorials. No obstant, i per tal que pugam fer-nos una idea, el territori valencià estaria comprés entre l'Ebre i la serra de Mariola-Bernia (es possible que anara mes llunt, tal i com ho demostra el regne del rei Llop).

El 12 de febrer de 1009 naix el Mamlaka Balansiya, que significa lliteralment Regne de Valencia. Davant la guerra civil que se vivia en aquell moment en Al-Andalus, l'acequier Mubarak decidix autoproclamar-se rei i segregat-se del Califat de Cordoba. Esta volta si que se sap que el regne

comprenia des de Tortosa fins a Requena i Elda, pero nomes 50 anys mes tart tambe inclouria Murcia.

Quan Jaume I intenta conquerir lo que ell diu “Regne de Valencia” si que sap a quina zona es referix. Evidentment el projecte conjunt quedarà inacabat a la seua mort, degut als múltiples conflictes en Castella que li impediexen fer la seua ocupacio d'una manera rapida, i hauran de ser els seus fills els qui acaben el projecte i tanquen el territori per la frontera sur. De fet, Jaume I, quan delimita les fronteres, ho fa en espera de que sos fills completaren posteriorment la rubrica primera dels Furs en les noves conquestes, la qual parla “Del terme del Regne e de la ciutat de Valencia”, que comença de la següent manera: “Aquests son los termens del Regne de Valencia: del canyar de Uyldecona, que es riba la mar, axi com va lo riu ensus, e passa per la Cenia, e ix a Benifaça, e roman Benifaça en el terme del Regne de Valencia. E Morella ab sos termens, axi com parteix ab Montroig; e ix al riu de les Truytes, que es prop la Gleziola, e axi com va a Arçedo e Aledo, los quals son dins del dit Regne...”

Mes tart Jaume I va incloure el Regne de Denia i el de Murcia, encara que posteriorment cedi Murcia a Castella per la firma del tractat d'Almizra el 1244. Com que Castella va incomplir el tractat, Jaume II l'any 1300 pren per tercera volta Murcia i, com els anteriors, la va incloure en el Regne de Valencia. Finalment, el 1304 se firma el tractat de Torrellas i el 1305 el d'Elig, en els que es van acabant de perfilar les fronteres valencianes fins que en 1310 el Regne de Valencia cedix part del seu territori sur. El llimit meridional patirà poquets canvis des d'aquell moment (basicament la segregacio de Jumella i Capdet).

En acabant de la guerra de Successio i per mig del Decret de Nova Planta, el Regne de Valencia queda absorbit pel de Castella i no recuperarà la seua entitat fins a la democracia baix l'antihistorica denominacio de *Comunidad Valenciana*. Tot i que en l'etapa republicana se fa un primer intent, no se conseguix degut a la guerra iniciada pel dictador Francisco Franco.

A la llum d'esta realitat no se pot afirmar que un municipi es valencià per haver format part del Regne de Valencia en el sigle VII o XIII, pero aço no significa que no ni hi haja molt vinculats a pesar d'estar oficialment fora del mateix durant sigles. Els casos mes paradigmatics son els següents:

El Castell no es valencià des de l'etapa arap, pero encara que es *de iure* una pedania del municipi català d'Ulldecona, es *de facto* un barri mes de Sant Rafel del Riu, formant part del mateix nucleu de poblacio.

Pero tambe hi ha un episodi totalment desconegut per a la major part dels valencians, el conflicte que hi hague entre els regnes de Valencia i Arago per a establir les seues fronteres. En molts mapes podrem vore cóm entre els dos hi ha una zona "no adscrita" per denominar-la d'alguna manera. Aço se deu a que els Furs de Valencia establien els llimits a partir del riu Alventosa que uniria aproximadament Olocau del Rey en Ademus, mentres que el terme de Terol tenia assignat terreny fins a unes atres fites.

Adjunte esta image com a
eixemple, pero n'existixen
moltissimes.

Figura 1.

Regni Valentiae Typus. Jodocus
Hondius. Amsterdam 1606.

A pesar d'este contencios, Arcos de las Salinas continuà sent valenciana, de fet conectava Ademus en el restant de Valencia, ya que esta comarca historicament no era un exclau.

L'area de Moya fins a Mira en Castella hauria format part del Regne de Valencia tant en l'etapa arap com del senyoriu del Sit. Per la seua, Requena ha format part de Valencia i de Castella intermitentment, lo qual els ha donat una personalitat tan particular. Requena passà a ser castellana en 1257, tornà a ser valenciana en 1369, castellana en 1372, valenciana una altra volta en 1467, castellana en 1833 i, finalment, valenciana en 1851. Es necessari recordar que la sort de Requena ha segut la de tota la comarca, ya que durant segles els actuals municipis d'Utiel, Caudete de las Fuentes, Venta del Moro, Fuenterrobles, Camporrobles, Villargordo del Cabriel i Mira (Castella) eren part del terme municipal de Requena. Es dir, tots els pobles de la comarca de L'Altipla, a excepcio de Sinarcas i Chera, que sempre han segut valencians.

Capdet es en tota seguritat el cas mes conegut. La seua valenciania es tant clara que el seu croniste, Andreu Banyon, va escriure dos llibres relatius al tema. El propi municipi va reclamar al principi de la democracia la reincorporacio a Valencia i aci adjunte la publicacio de la noticia en el diari Levante.

Figura 2.

Estes son les pedanies de l'area murciana de parla valenciana d'El Carche; en Yecla, El Raspay; en Jumella: L'Alberquilla, La Canyonada del Forment, La Raja, La Sarsa, La Torre del Ric; i en Favarella: La Canyonada d'Alenya, Els Gabriels i L'Ombria de la Sarsa. Hem de recordar l'influencia valenciana en el Regne de Murcia i en esta part, mes en particular, de fet Jumella (Jumilla en castella) fon valenciana durant una llarga etapa.

Com hem comentat abans, Murcia va ser valenciana tres voltes, lo que explica l'important influencia valenciana, i la trobem en el "panocho", dialecte del

castellà que se parla en el territori de l'antic Regne de Murcia (prou mes gran que la Regio de Murcia actual) i que es una mescla de valencià i castella. Com a exemple posare un chicotet llistat de paraules que s'utilisen alli normalment: abocar, amerarse, ansa, arrapar, baladre, bambolla, bolchaca, cagarnera, calfarse, camal, capolar, charrar, chulla, corcar, correntia, cuco (cuc), destrio, embafar, embolicar, esclafar, forado, forca, fuchina, grandaria, guipar, magraneta, mamprendre, mocar, paraula, pigota, porchada, puncha, quijal (quixal), rebuche, remor, rogle, rosegar, rujiar (arruixar), rustir, surero, taca, terretremo, tongada, trespol, veta....

Tambe en la toponimia podrem trobar noms com Isla Grossa, Corvera, La Ñora, El Palmar, Sangonera, Isla Plana, Calnegre, Calarreona, etc. Pero a on mes similituts es troben es en els llinages, aixina son multitud els Arnao, Barberán, Capel, Cerdán, Durante, Palao, Puche, Pujalte, Reverte, Riquelme, Miralles, Amorós, Ballester, Carbonell, Nogués, Soler, Virgili... No cal recordar tambe que la casa tipica de Murcia es la barraca, el trage tipic du "zaragüelles" o que tenen el seu "Tribunal de les Aigües", el *Tribunal de los hombres buenos*.

Per tot lo vist abans podem afirmar que **el territori valencià esta conformat per tots els municipis de l'actual comunitat autonoma valenciana, sense perjudi de que els pobles o pedanies que hagen format part del Regne de Valencia en algun moment de la seua historia vullguen reincorporar-se**. Els valencianistes, per tant, estem lligats a fer proselitisme de valenciania en aquells municipis historicament i socialment vinculats a Valencia. Si no som conscients de que varem ser grans, es impossible que tingam consciencia de que nos estan arraconant i de que si no reaccionem l'identitat valenciana desapareixera definitivament.

2. Parcelles municipals

Es molt important fer una revisio sobre els termens municipals. En alguns casos trobem que els d'alguns pobles son producte d'un repartiment migeval que encara no ha variat, inclus es donen situacions en les que hi ha pedanies que son mes grans que la mateixa localitat a la qual pertanyen.

Com a conseqüència de lo dit, hi ha vintisset municipis que tenen el terme distribuït en zones separades (Xativa n'arriba a tindre vintissis). Aixina resulta il·lògic que una localitat tinga part de les seues terres en comarques diverses, encaixonades entre diferents pobles.

En unes altres ocasions els termes no s'ajusten a la realitat viçcuda per la gent, com per exemple passa en Mislata i en Chirivella, a on el nou traçat del Turia ha partit en dos els municipis de tal manera que hi ha un barri de Chirivella al costat de Mislata i al revés, sent àrees pràcticament abandonades pels respectius ajuntaments; o com ocorre en Alaquas i Aldaya a on hi ha finques que estan construïdes just en la línia divisòria, quedant a cavall entre els dos, en la problemàtica que açò supón per als seus habitants en quant a adscripció, servicis, pagament de tributs, etc.

Per una altra banda es poden trobar casos com La Vall de Gallinera, format per Benirrama, Beniali (que exerceix de capital), Benisiva, Benitaya, La Carroja, Alpatro, Llombay i Benisili, a on cap nucli té el nom del municipi; Requena, que ocupa 814,2 km² i té vintinou pedanies; Barbarroja, una pedania del municipi d'Oriola en la qual encara se parla valencià, situada a més de quaranta quilòmetres de dita ciutat, en una parcel·la separada geogràficament del restant del terme, entre la serra de Crevillent i la d'Algayat.

Mencio a part mereixen Loriguilla, Domeño i Tous, a on degut a la construcció d'infraestructures hidrúiques se traslladà el poble a molts quilòmetres de l'orige, deixant grans parcel·les sense administració local.

La lògica d'un poble, un territori, un municipi, un ajuntament no se complix tan a sovint com pareix. En un espai diferent del principal els servicis bàsics són cars per als ajuntaments i deficients per als usuaris. Diverses han segut les autonomies que han fet plans autonòmics de fitades a fi de solucionar el problema, i en València també se n'haurien de fer.

3. Ordenacio del territori

Qualsevol nació en un mínim d'espai, necessita una organització. Durant

l'etapa foral el Regne de Valencia quedà dividit en dos governacions, la de Valencia (deça Xixona) i la d'Oriola (dellà Xixona). Degut al tamany de la de Valencia, se va estructurar en dos subgovernacions o tinences, la de Castello de la Plana (d'ellà lo riu d'Uxo) i la de Xativa (dellà lo riu Xuquer).

A fi de recaptar un impost sobre els teixits, Valencia queda partida en vintissis quaters en el conegut com a Tall del Drap. Per tant, **teniem dos divisions purament administratives**, una per baix de l'atra.

Figura 3

Divisio administrativa fins l'abolicio dels furs per Felip V en el segle XVIII

AUTOR: Mª ROSA MUÑOZ POMER.

"APROXIMACIÓ A UNA DIVISIÓ COMARCAL A TRAVÉS DEL TALL DEL DRAP (1404)".

En Actas del X Col·loqui General de la Societat d'Onomàstica i Toponímia, pp. 530-534, València. 1986.

La guerra de Successio acaba de manera favorable al Borbo, que impon les lleis de Castella i produïx una reforma radical de l'administració. Donat que els Furs, que prohibien la divisió política del Regne, havien segut derogats en 1707, i en base a la nova realitat, se reestructura en una nova centralisació de l'estat. La major part de València s'organisà en tretze *corregimientos*, molts dels quals unien municipis valencians en catalans, aragonesos, castellans o murcians.

Hi ha una segona divisió borbònica del territori en províncies en 1822. En

1833, onze anys mes tart, se'n promouen atres molt paregudes a les anteriors i que apenes han variat fins ara. Per tant, la tercera particio borbonica reafirma les provincies, sent un element distorsionador de la societat valenciana. L'objectiu era aplicar l'experiencia francesa de valdre's de la provincialisacio per a dissoldre el "espíritu de provincia anterior". Javier de BURGOS, u dels pares del pla, afirmà "Me ha parecido que una de las cosas más importantes al objeto de suprimir los nombres de Aragón, Cataluña, Navarra, (...) y todos los demás que lleven consigo peligro de rivalidad o de preferir el amor del distrito en que nace al de la verdadera patria cuya calidad no tiene ni puede tener una provincia, siendo solamente miembro del cuerpo de la España madre". S'ha definit com una operacio centralista que pretenia trencar els teixits humans tradicionals i potenciar el paper absorbent de les capitals politiques. La divisio provincial ha segut una ferramenta que, indissimuladament, ha intentat acabar en la personalitat valenciana, dividint al poble valencià en "castellonenses, valencianos i alicantinos".

Les diputacions han fet un gran treball per a trencar l'unitat de la patria valenciana. La separacio de la nacio en tres parts ha supost que en les ciutats d'Alacant i Castello afirmen que ells no son valencians, ells son "*alicantinos o castellonenses*", respectivament, ya que "*valencianos son los de la provincia de Valencia, nosotros somos de la comunidad*" (no se sap quína) o encara pijor, com quan parlen del Regne com a "*ámbito provincial*". I es que lo primer que s'ha consegut es donar l'image de que els unics valencians son els del cap i casal, els del restant de la provincia, ho son un poc menys, i els de la "*Comunidad*" ho son com a premi de consolacio. Lliteralment, ells no haurien de ser valencians sino *comunidadvalencianenses*.

Les ciutats de Castello de la Plana i Alacant, pel fet de ser capitals de *provincias españolas*, han acapatat totes les inversions, servicis i l'interes de les administracions, lo que ha potenciat moltissim el seu natural desenroll. Per tant, s'ha deixat de banda unes atres ciutats historiques i importants de la nostra nacio, com Alcoy, Elig, Sagunt, Sogorp, Xativa, Denia o Gandia.

A falta d'una ordenacio coherent, cada administracio, ya siga diputacio, conselleria o unes atres, utiliza la seua subdivisio creant-la conforme li ha vingut

en gana sense tindre en conte qüestions historiques o socials.

Ací pose uns eixemples:

Bombers de la *Diputació de València*

Figura 4

Conselleria de Sanitat

Figura 5

Bombers de la "*Diputación*" de Alicante

Figura 6

Partits judicials del CGPJ

Figura 7

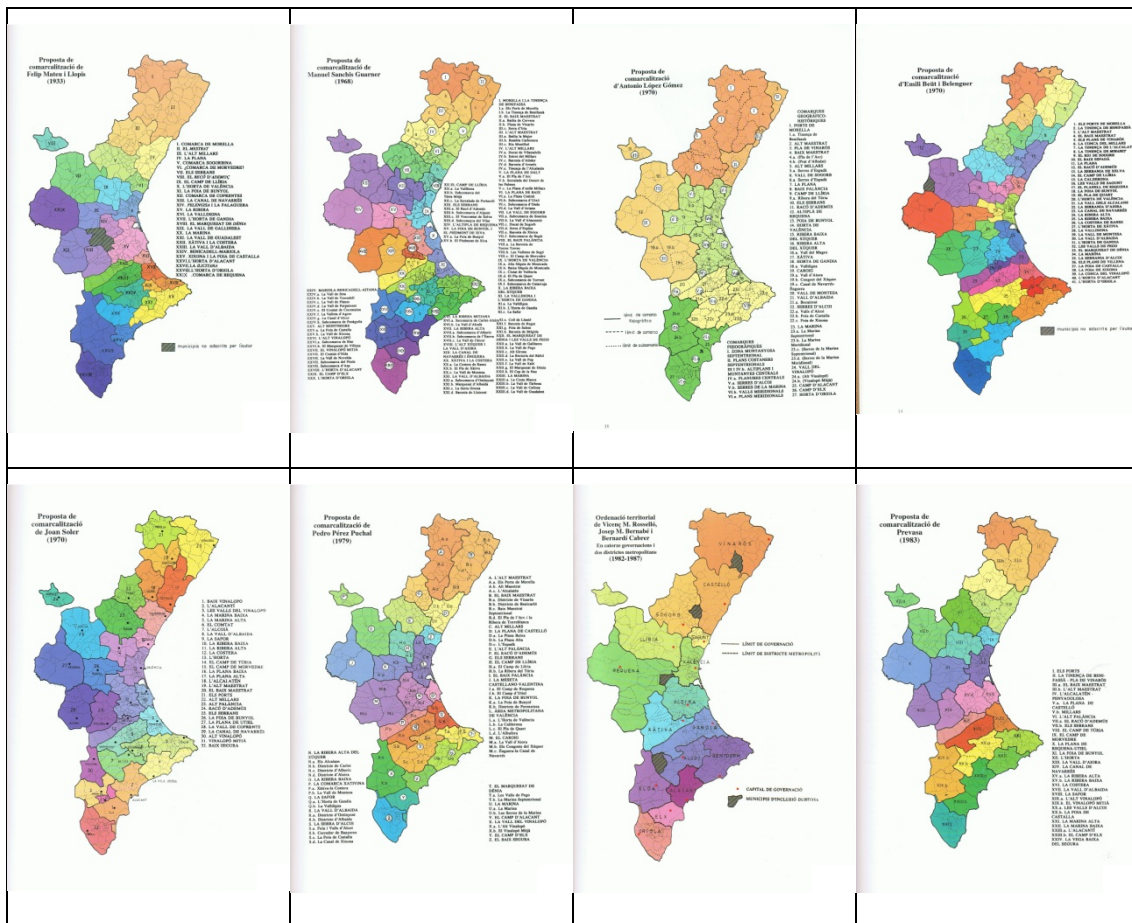
4. Propostes d'ordenacio

A fi de plantejar una ordenacio del territori distinta a la destructora

provincialisacio, en el sigle XX s'han proposat distintes comarcalisacions. El que mes ha apostat per esta via es l'antivalencianisme, rao per la qual molts valencianistes la rebugen. No obstant aço, tambe han existit valencianistes que han fet les seues propostes.

El mapa comarcal que millor plasma la realitat i que mes s'ajusta als criteris que hem exposat es, sense dubte, el d'Emili Beüt i Belenguer. Pero n'hi ha moltes atres: Felip Mateu Llopis (1933), Emili Beüt Belenguer (1934), Lluís Querol Rosso (1946), Vicent M^a. Rosselló Verguer (1964), Manuel Sanchis Guarner (1966), Antonio López Gómez (1970), Joan Soler Riber (1970) –resulta quan menys curiosa, puix a pesar de que el seu autor no tenia cap estudi comarcal valencià, se li encarregà que fera la comarcalisacio del territori valencià simplement perque era membre de l'Institut d'Estudis Catalans; la falta de criteri quedà patent quan en el simposium dedicat al tema tots el criticaren per l'irrealitat de la seua proposta-, Pere Pérez Puchal (1979), Mª José Ribera Ortún i Bernardí Cabrer Borrás (1979), PREVASA (1981) i José Honrubia (1982). Hi ha intents lloables com el de Prevasa (*Pomociones Economicas Valencianas S.A.*, format basicament per economistes) que intentà una conjugacio de totes les variants possibles, tant economicques com fisiques i historiquess, tal i com demostra el grossissim dossier i els estudis previs publicats.

Tambe s'ha de dir que, posades en comu totes les idees, hi ha moltes coincidencies en quant a extensio i territori de prou comarques, ya que en moltes ocasions una comarca es una unitat de caracter geografic (una vall, una foya, una plana...), i tambe es freqüent l'identificacio en un espai historic (un marquesat, un comtat, una tinença...).

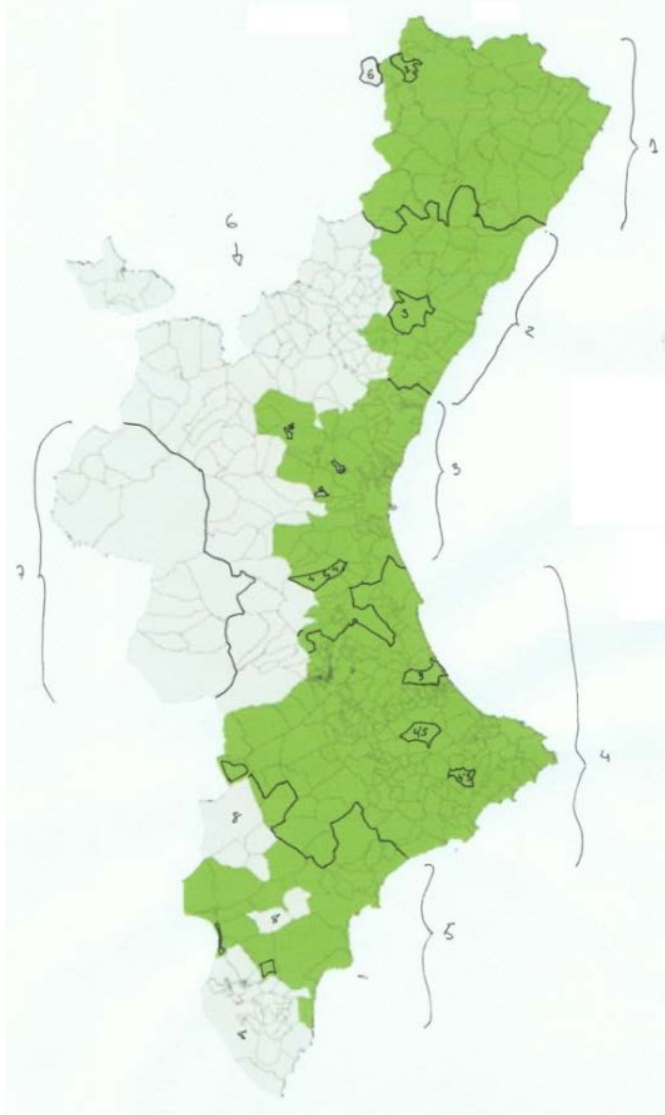

En 1987, la Generalitat Valenciana publicà una proposta oficial de demarcacions territorials homologades (DTH) de tres graus, a on el primer coincidia en les comarques de Joan Soler, el segon eren basicament les defenses pel tambe pancatalaniste Vicenç M^a. Rosselló (es dir, supercomarques), i el tercer grau s'ajusta exactament a les tres provincies. La proposta evidentment fon abandonada.

5. Una nova visio per al Congrés Valencianiste

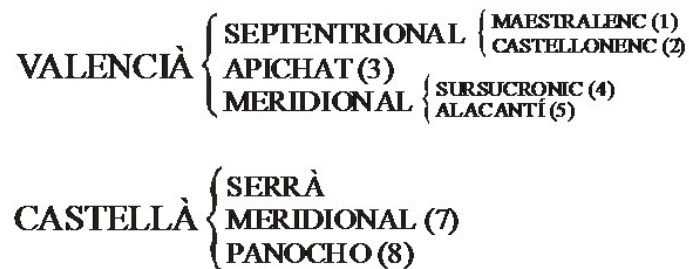
A pesar de que les comarques que dissenyà el membre de l'Institut d'Estudis Catalans Joan Soler estan esteses i oficialisades *de facto* per la Generalitat Valenciana, podriem influir per a que una ordenacio valencianista del territori tinguera exit. A fi de marcar distancies **lo mes raonable des d'un punt de vista historic seria l'uniprovincialitat i recuperar el nom de quarters o tinences**. Sobretot si nos apoyem en aquells quarters naturals que, no sent oficials, son sentits pel poble com a tals, com per eixemple la Vall dels Alcalans, la Valldigna o la Vall de Guadalest, per citar-ne alguns.

Pensant que un quarter no es una atra cosa que una serie de pobles entre els quals hi ha una estreta relacio, hem de tindre en conte que es convenient que siguen lo suficientment homogeneus (per qüestions llingüístiques, d'accessibilitat, etc...) i chicotets per a que siguen efectius. Si foren excessivament grans supondrien noves identitats (de l'unio de les dos riberes, riberencs; de l'unio dels quarters del Maestrat, maestralencs...), i si foren de distinta llengua supondrien, en realitat, la divisio en dos subquarters. En consecuencia, son opcions a descartar. El principi, per tant, es tindre un mapa de "arees llingüístiques" a fi de començar a dissenyar els quarters, ya que son el millor eixemple d'influencia, contacte i vinculacio a nivell historic.

En el Regne de Valencia conviuen dos llengües, que es dividixen en huit varietats

dialectals diferents, sobre les que presente el següent mapa. Figura 8

A pesar de que les comarques d'Emili Beüt pareix que son les mes ajustades, tambe tenen erros, que es important senyalar i rectificar, ya que en

algunes ocasions

posa a municipis en comarques a on se parla un altre idioma o dialecte. Molt

provablement, ho fa perque alguns municipis son d'una complicada

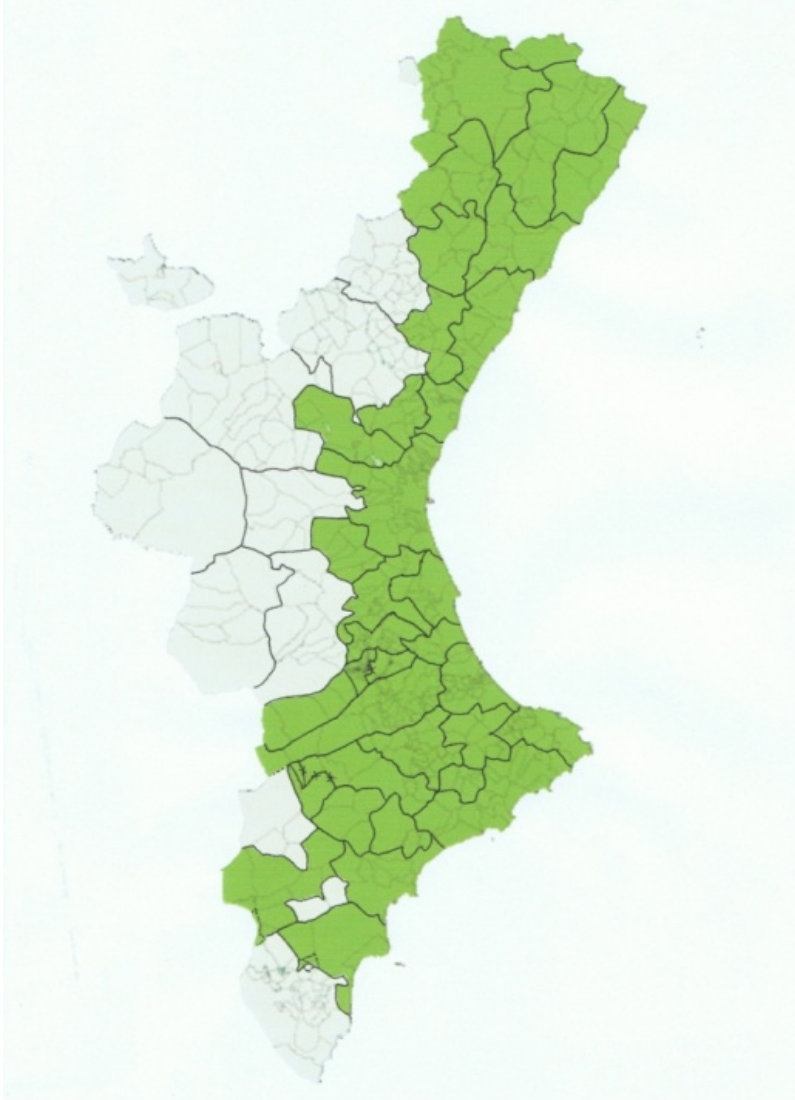
adscripcio, o perque encara no se tenien suficientment

estudiades les isoglosses, i per tant, les delimitacions de les diferents varietats dialectals. Seria

interessant tambe que algunes

“supercomarques” que Emili Beüt propon

foren dividides, per raons que he explicat anteriorment.

Si el fet d'elegir un municipi com a capital ya supon un conflicte, el fet de que un quarter tinga el nom d'un poble pot generar desafeccio, per tant hem de tractar d'evitar-ho en la mida de lo possible.

Aporte aci el mapa dels quarters que plantege (les capitals estan subrallades), realisat en base a les “comarques tradicionals d'Emili Beüt”, pero atenent als criteris senyalats. Afigc els municipis que tenen una valenciania mes clara i actualment estan fora de l'autonomia. Tambe destaque algunes pedanies que he vist interessants, no totes, per no fer excessivament llarc l'estudi. S'enten per tant que en cas de segregar-se una d'un municipi quedaria en el mateix

quarter.

Per a que resulte mes aclaridora la divisió, els he agrupat en huit àrees corresponent als dialectes: maestralenc, castellanenc, apichat, sursucronic, alacanti, serrà, meridional i panocho.

Area del Maestralenc

La Tinença de Benifassa: La Pobla de Benifassa, Castell de Cabres, incloent Bel, actualment pedania del municipi de Rosell.

Els Ports: Morella, El Forcall, Cincorres, Portell, Castellfort, La Mata, La Todolella, Sorita, Olocau del Rey, Vallibona, Herbers, Villores, Palanques, Cati, Vilafranca.

Els Plans del Maestrat: Vinaros, Benicarlo, Alcala de Chivert, Peniscola, Santa Magdalena de Polpis.

Alt Maestrat: Benassal, Culla, Ares del Maestrat, La Torre d'En Besora, Vilar de Canes, Vistabella, Benafigos, Chodos.

Baix Maestrat: Calig, Sant Mateu, La Torre (Catalunya), Traiguera, Rosell, Sant Jordi, Chert, Canet Lo Roig, Salzedella, La Jana, Cervera, Sant Rafel del Riu, Albocasser, Tirig, Les Coves de Vinroma, Vilanova d'Alcolea, La Torre d'en Domenech, Serratella, excloent Bel, actual pedania de Rosell.

Area del Castellonenc

L'Alcalaten: L'Alcora, Llucena, Atzeneta del Maestrat, Les Useres, Figueroles, Costur.

Mirabet: Oropesa, Torreblanca, Cabanes, La Vall d'Alba, Sant Joan de Moro, Vilafames, Bell Loch, Serra d'en Garceran, La Pobla Tornesa.

Espada: Ribesalbes, Onda, Tales, Suera, L'Alcudia de Veo, Aïn, Artana, Eslida, Alfondoguella, La Vall d'Uxo.

La Plana: Castello de la Plana, Almassora, Benicassim, Borriol, Vilarreal, Burriana (o Borriana), Bechi, Les Alqueries, Nules, Moncofa, La Vilavella, Chilches.

Area de l'Apichat

Les Valls de Morvedre: Almenara, La Llosa, Quart de les Valls, Quartell, Benavites, Faura, Benifairo de les Valls, Canet d'en Berenguer, Sagunt.

La Calderona: Gilet, Estivella, Albalat dels Tarongers, Algimia d'Alfara, Petrés, Algar, Torres Torres, Alfara de la Baronia, Segart, Olocau, Naquera, Serra.

El Camp de Turia: Casinos, Benissano, Lliria, La Pobla de Vallbona, Benaguasil, Betera, L'Elia, San Antonio de Benagéber, Domeño.

L'Horta: Valencia, Ribarroja, Vilamarchant, Burjassot, Alboraya, Moncada, Puçol, Massamagrell, Godella, Meliana, Tavernes Blanques, El Puig, Rafelbunyol, Almassera, La Pobla de Farnals, Foyos, Rocafort, Museros, Albalat dels Sorells, Albuixech, Bonrepos i Mirambell, Alfara del Patriarca, Vinalesa, Massalfassar, Venta d'Emperador, Torrent, Paterna, Mislata, Chirivella, Alaquas, Manises, Aldaya, Quart de Poblet, Picanya, Catarroja, Paiporta, Alfafar, Picassent, Silla, Albal, Benetusser, Sedavi, Alcasser, Massanassa, Beniparrell, Lloc Nou de la Corona, incloent El Perello, actualment pedania de Sueca.

La Vall dels Alcalans i el Marquesat: Montserrat, Catadau, Llombay, Montroy, Real, Toris, Alfarp.

La Ribera Mija: Alzira, Carlet, Alginet, Benifayo, L'Alcudia, Alberich, Guadassuar, Benimodo, Massalaves, Sumacarc, Benimuslem, Almussafes, Sollana.

Area del Sursucronic

La Ribera Alta: Benicull, Carcaixent, Vilanova de Castello, La Pobla Llarga, Manuel, Rafelguaraf, Carcer, Antella, Alcantera, Gavarda, Senyera, Enova, Beneixida, Sellent, Sant Joan d'Enova, Cotes.

La Ribera Baixa: Algemesi, Sueca, Cullera, Polinya, Albalat de la Ribera, Riola, Fortaleny, Corbera, Llauri, Favara, excloent El Perello, actualment pedania de Sueca.

La Valldigna: Simat, Benifairo de la Valldigna, Tavernes de la Valldigna, Barig.

La Safor: Gandia, Oliva, Xeresa, Bellreguart, Vilallonga, La Font d'en Carros, Daimus, Piles, Almoines, Miramar, Xeraco, El Real de Gandia, Palma, Beniarjo,

Benirredra, Rafelcofer, L'Alqueria de la Comtesa, Ador, Rotova, Potries, Palmera, Lloc Nou de Sant Jeroni, Alfauir, Benifla, Alquerieta de Guardamar, Almisera, Castellonet.

La Vall de Montesa: Moixent, Vallada, La Font de la Figuera, Montesa.

La Costera: Canals, L'Alcudia de Crespins, La Llosa de Ranes, Rogla i Corbera, Llanera, Novele, Cerdà, La Granja de la Costera, Torrella, Estubeny, Valles, Genoves, Xativa, Barcheta, Lloc Nou d'en Fenollet.

La Vall d'Albaida: Albaida, Ontinyent, Agullent, Ayelo de Malferit, Belgida, Beniganim, Lluchent, L'Olleria, Castello de Rugat (del Duc o de les Gerres), Quatretonda, Ayelo de Rugat, Alfarrasi, Atzeneta d'Albaida, Bellus, Beniajar, Benicolet, Benissuera, Benissoda, Bufali, Carricola, La Pobla del Duc (o de Rugat), Fontanars, Guadassequies, Montaverner, Montichelvo, Otos, Palomar, Pinet, Rafol de Salem, Rugat, Salem, Sant Pere, Terrateig, incloent La Safra, actualment pedania de Villena.

L'Alcoya: Beneixama, El Campet de Mirra, La Torre de les Maçanes, Alcoy, Penaguila, Benifallim, Banyeres, Bocairent, Biar, La Canyada de Biar.

La Foya de Castalla: Ibi, Castalla, Onil, Tibi.

El Comtat: Cocentaina, Muro, Beniarres, Benilloba, Planes, L'Orcha, Agres, L'Alqueria d'Asnar, Benimarfull, Alfafara, Gayanes, Gorga, Alcoleja, Alcosser, Benasau, Villeneta, Balones, Quatretondeta, Benimassot, Almudaina, Fageca, Benillup, Tollos, Famorca.

Pego i les Valls: Pego, Parcent, La Vall d'Alauar, La Vall de Gallinera, L'Atzuvia, Benigembla, Castell de Castells, La Vall d'Ebo, La Vall d'Alcala, Murla.

El Marquesat: Denia, Xabia, Pedreguer, Ondara, Gata, El Poble Nou de Benitachell, Verger, Els Poblets, Beniarbeig, Benidoleig, Sanet i Negrals, Rafol d'Almunia, Sagra, Benimeli, Tormos, Orba.

La Marina: Benidorm, La Vila, Altea, L'Alfas, La Nucia, Callosa d'en Sarria, Finestrat, Polop, Relleu, Orcheta, Tarbena, Sella, Bolulla, Alcanali, Xalo, Lliber, Calp, Benissa, Senija, Teulada.

La Vall de Guadalest: Confrides, Beniarda, Guadalest, Benifato, Benimantell.

Area del Alacanti

La Foya de Xixona: Busot, Aigües, Xixona.

L'Alacanti: Alacant, Sant Vicent del Raspeig, El Campello, Sant Joan d'Alacant, Muchamel, Agost.

Les Valls del Vinalopo: Petrer, Novelda, Monover, El Pinos, Fondo de les Neus, La Romana del Tarafa, L'Alguenya, Fondo dels Flares, incloent Barbarroja actualment pedania d'Oriola, El Raspay, L'Alberquilla, La Canyada del Forment, La Raja, La Sarsa, La Torre del Ric, La Canyada d'Alenya, Els Gabriels i L'Ombria de la Sarsa (totes estes ultimes pedanies actualment en Murcia).

Baix Vinalopo: Elig, Crevillent, Santa Pola, Guardamar, excloent San Felipe de Neri i El Realengo, actualment pedanies de Crevillent.

Area del Serrà

Cuenca del Mijares: Arañuel, Argelita, Ayódar, Castillo de Villamalefa, Cirat, Cortes de Arenoso, Espadilla, Fanzara, Fuente la Reina, Fuentes de Ayódar, Ludiente, Montanejos, Montán, Puebla de Arenoso, Toga, Torralba, Torrechiva, Vallat, Villahermosa, Villamalur, Villanueva de Viver, Zucaina.

El Río Palancia: Segorbe, Altura, Viver, Jérica, Soneja, Castellново, Navajas, Caudiel, Geldo, Sot de Ferrer, Bejís, Chóvar, Azuébar, Algimia de Almonacid, El Toro, Teresa, Vall de Almonacid, Almedíjar, Torás, Gaibiel, Benafer, Barracas, Pina, Matet, Sacañet, Pavías, Higueras, Marines, Gátova.

Los Serranos: Alcublas, Alpuente, Andilla, Aras de los Olmos, Arcos de las Salinas (Arago), Benagéber, Bugarra, Calles, Chelva, Chulilla, Gestalgar, Higuieruelas, La Yesa, Losa del Obispo, Pedralba, Sot de Chera, Titaguas, Tuéjar, Villar del Arzobispo, Chera, Sinarcas.

Rincón de Ademuz: Ademuz, Torrebaja, Casas Bajas, Castielfabib, Casas Altas, Vallanca, Puebla de San Miguel.

Hoya de Buñol: Chiva, Buñol, Cheste, Godelleta, Yátova, Siete Aguas, Macastre, Alborache, Dos Aguas, Loriguilla.

Canal de Navarres: Enguera, Navarrés, Chella, Anna, Bolbaite, Quesa, Bicorp,

Millares, Tous.

Area del Meridional

El Altiplano: Requena, Utiel, Venta del Moro, Camporrobles, Caudete de las Fuentes, Fuenterrobles, Villargordo del Cabriel.

Valle de Cofrentes: Ayora, Jalance, Cofrentes, Cortes de Pallás, Jarafuel, Teresa de Cofrentes, Zarra.

Area del Panocho

Alto Vinalopo: Villena, Caudete (Castella) Sax, Salinas, Elda, excloent La Safra, actualment pedania de Villena.

Medio Vinalopo: Aspe, Monforte.

La Vega Baja: Torrevieja, Orihuela, Pilar de la Horadada, Rojales, Almoradí, Callosa del Segura, Albaterra, San Fulgencio, Catral, San Miguel de Salinas, Redován, Dolores, Bigastro, Cox, Benejúzar, Los Montesinos, Rafal, Benijófar, Algorfa, Formentera, Granja de Rocamora, Jacarilla, Daya Nueva, Benferri, San Isidro, Daya Vieja, excloent Barbarroja, actualment pedania d'Oriola i incloent San Felipe de Neri i El Realengo, actualment pedanies de Crevillent

6. Qüestions toponimiques

El pancatalanisme, sabedor de la complicada situacio territorial valenciana i en l'hipotetic cas d'oficialisar "País Valencià", te l'intencio de separar els ciutadans del cap i casal dels restants, els primers seran "valencians" i els segons "païsvalencs". Seria interessant que **per a diferenciar els valencians del cap i casal, el seu gentilici fora "valentins", per l'antic nom de la ciutat (Valentia), i el gentilici de tots fora "valencians"**, ya que des de la seua existencia com a entitat des de l'etapa visigoda hem segut valencians. En l'actualitat un ciutada de Monover es monoveri, alacanti i valencià, mentres que u de Valencia ciutat es nomes valencià; aplicant la senzilla recepta que es propon, un ciutada de Benidorm sería benidormer i valencià, u d'Oliva sería oliver i valencià, u de Burriana sería burrianenc i valencià, i u de Valencia ciutat sería valenti i valencià.

El fet de que **el toponim Valencia es referixca a la totalitat del Regne**

no fon discutit mai pels nostres classics, ya que, fins a l'arribada de la provincialisacio, quan se parlava de tot el territori s'utilisava "Regne de Valencia" en els ambits formals i de "Valencia" en els informals, mentres que quan se parlava de la capital sempre s'escrivia "Valencia ciutat" oficialment i "cap i casal" popularment. Pero direm "Valencia ciutat" i no "ciutat de Valencia", perque hi ha moltes ciutats, "ciutat d'Alzira", "ciutat de Vinaros"... pero es absurd parlar de "Alzira ciutat", perque no hi ha una "Alzira no ciutat", cosa que no ocorre en Valencia. Per tant, quan diém "Valencia ciutat", estem expressant que hi ha una "Valencia no ciutat", que en este cas es tot el Regne, i d'una manera indirecta estem fent costat a la seua capitalitat. Ademes el sintagma "ciutat de Valencia" es imprecis, ya que Manises tambe es una "ciutat de Valencia", Bocairent tambe es una "ciutat de Valencia". Estaria be seguir el seu eixemple per a no confondre i usar el terme "Valencia ciutat".

Pero l'intencio que se busca al variar el nostre vocabulari tradicional, especialment la nostra toponimia, no acaba aci. Per obvies qüestions historiques i culturals es normal que diversos municipis tinguen el mateix nom. Sense anar mes llunt en Europa hi ha distintes ciutats que se denominen Valencia, les europees estan en França (10), Italia (2), Portugal (2), i mes proximes; Extremadura (4), Lleó (2) i Catalunya (1). Este fet no es exclusiu, sino que multitud de municipis valencians tenem toponims igual o molt pareguts a atres municipis del sur d'Europa. La practica habitual, quan dos localitats d'un territori compartixen toponim, s'incorpora un *cognomen*, per eixemple Canet d'en Berenguer i Canet lo Roig. Nomes uns poquets municipis tenen *cognomen* per qüestions historiques, com per eixemple Alcala de Chivert o Sant Vicent del Raspeig.

Posteriorment a la desfeta d'Almansa, la castellanisacio de la toponimia fon total, pero no va ser fins a les darrerries del segle XIX quan s'escomencen a introduir *cognomines* en els toponims valencians per a no confondre'ls en poblacions castellanes, ya que a tots els efectes erem castellans, i aixina L'Alfas passa a ser *Alfaz del Pino*, per posar un eixemple. El 2 de juliol de 1916 se publicà un decret per a evitar la "*lamentable confusión originada por el hecho de existir entre los 9.266 ayuntamientos que constituyen la Nación, más de 1.020 con idénticos nombres*". Entre els criteris se parlava de "*procurar no alterar los*

nombres de las poblaciones con más entidad". A partir d'este moment multitud de municipis veuen alterat el seu historic toponim en un clar esperit centralisador: de Gata a *Gata de Gorgos*, de Alcantera a *Alcàntara del Júcar*, de La Mata a *La Mata de Morella*...

En l'arribada de la democràcia s'obrí la porta a recuperar l'original toponimia valenciana, pero en conte d'aço se catalanisà brutalment i Chilches passa a ser *Xilxes*, Benifayo ara es *Benifaio* o Bechi ara es *Betxi*. ¡Els noms dels pobles valencians s'han convertit en impronunciables per als propis valencians! Pero no contents en aço, en una flagrant violacio de la lleislacio, s'incorporen *cognomines* als nostres toponims per a que no coincidixquen en els de Catalunya, en una clarissima visio imperialista. Ribarroja ara es *Riba-roja del Túria* perquè existix una *Riba-roja de l'Ebre*, o Banyeres, que ara se denomina *Banyeres de Mariola* per l'existencia de *Banyeres del Penedès*.

En el llibre *Toponimia. Noms del pobles valencians* publicat en 1984 per la Generalitat, apareixen els nous noms al mes pur estil orwelia, a on podem trobar perles com *Torrent de l'Horta*, *Bell-lloc de Benifaixons*, *Sallent de Xàtiva* o *Montserrat d'Alcalà*.

Adjunte un llistat dels unics municipis valencians que haurien de dur *cognomen* per les raons que he comentat abans: Ayelo de Malferit, Ayelo de Rugat, Albalat de la Ribera, Albalat dels Sorells, Albalat dels Tarongers, L'Alcudia, L'Alcudia de Crespins, L'Alcudia de Veo, Alfara de la Baronia, Alfara del Patriarca, Algimia d'Alfara, Algimia d'Almonacit, Les Alqueries, L'Alqueria d'Asnar, L'Alqueria de la Comtesa, L'Alquerieta de Guardamar, Guardamar, Aras de los Olmos, Ares del Maestrat, Atzeneta d'Albaida, Atzeneta del Maestrat, Benagéber, San Antonio de Benagéber, Benifairo de la Valldigna, Benifairo de les Valls, Callosa de Segura, Callosa d'en Sarria, Canet d'en Berenguer, Canet lo Roig, La Canyada de Biar, La Canyada del Forment (Murcia), La Canyada d'Alenya (Murcia), Casas Altas, Casas Bajas, Castell de Cabres, Castell de Castells, Castell de Guadalest, Castillo de Villamalefa, Castello de la Plana, Castello de Rugat (del Duc o de les Gerres), Caudete de las Fuentes, Caudete (Castella), Cortes de Arenoso, Cortes de Pallás, Daya Nueva, Daya Vieja, Fondo de les Neus, Fondo dels Frares, La Font de la Figuera, La Font d'en Carros,

Fuente de la Reina, Fuentes de Ayódar, La Granja de la Costera, Granja de Rocamora, Llocnou de la Corona, Llocnou de Sant Jeroni, Llocnou d'en Fenollet, La Llosa, La Llosa de Ranes, Losa del Obispo, Olocau, Olocau del Rey, La Pobla de Benifassa, La Pobla de Farnals, La Pobla de Vallbona, La Pobla del Duc, La Pobla Llarga, La Pobla Tornesa, Puebla de Arenoso, Puebla de San Miguel, Quart de les Valls, Quart de Poblet, Rafol d'Almunia, Rafol de Salem, Real (de Montroy), El Real de Gandia, Sant Joan d'Alacant, Sant Joan de Moro, Serra, Serra d'en Garceran, Sot de Chera, Sot de Ferrer, Tavernes Blanques, Tavernes de Valldigna, Teresa, Teresa de Cofrentes, La Torre (Catalunya), La Torre del Ric (Murcia), La Torre de les Maçanes, La Torre d'en Besora, Torre d'en Domenech, La Vall d'Alba, La Vall d'Alcala, Vall de Almonacid, La Vall de Gallinera, La Vall d'Alauar, La Vall d'Ebo, La Vall d'Uxo, Venta del Moro, Venta d'Emperador, Vilanova d'Alcolea, Vilanova de Castello, Villanueva de Viver.

Haurem de conservar els noms composts de municipis quan siguen historics. Adjunte un llistat: Alcala de Chivert, El Campet de Mirra, Les Coves de Vinroma, Pilar de la Horadada, El Poble Nou de Benitachell, La Romana de Tarafa, Sant Rafel del Riu, Sant Vicent del Raspeig, Santa Magdalena de Polpis, Venta del Moro, Vilar de Canes, Villar del Arzobispo, Villargordo del Cabriel, Arcos de las Salinas (Arago) i L'Ombria de la Sarsa (Murcia).

I en aquells municipis a on hi ha diversos noms que historicament son acceptables, donar-li a la gent la possibilitat de triar, com Burriana/Borriana, Pobla del Duc/Rugat, o Castello del Duc/Rugat/Gerres. No aixina en Vilanova de Castello, que alguns volen canviar per Castello de la Ribera, ya que este ultim es inventat i sense historia ni tradicio. Cas a part son els tres municipis en doble denominacio per una antiga fusio de dos pobles, es el cas de Bonrepos i Mirambell, Sanet i Negrals, Rogla i Corverà.

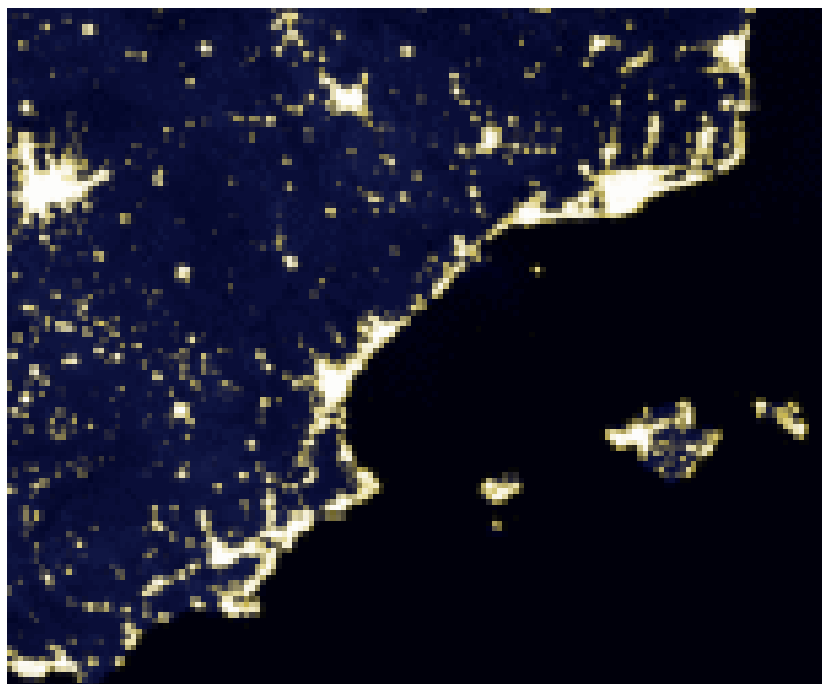
7. Conclusions

Esta es una fotografia d'Europa feta per la NASA en un nou satelit, en capacitat de captar llums gracies a un sistema que comprén l'espectre electromagnetic des del vert fins al roig, aixina nos dona una image quasi bucolica del continent. Ciutats allumenades de països desenvolupats, arees

interconectades...

Pero si rasquem un poc tambe podem començar a traure conclusions interessants. Veem conurbacions, que son en realitat unitats solides molt dificils de separar. En esta ampliacion de la part oriental de la

peninsula iberica podrem vore a Madrid i la seua area metropolitana a l'esquerra, la ultimament famosa Tabarnia en la dreta, Saragossa, Palma i unes amorfes llums en la costa.

La llum central es Valencia i la seua area metropolitana que, a la vista del satelit, comença en Benicassim pel nord, Torrent pel sud i Llíria i Ribarroja per l'oest. Mes al sud vorem lo que yo he denominat la conurbacio AMECOT (Alacant, Murcia, Elche, Cartagena, Oriola i Torrevella), sis ciutats de mes de 100.000 habitants en un radi de menys de 70 km² en forma de Λ llaugerament de costat. Estes dos arees estan unides per dos eixos, el central (Alzira, Xativa, Ontinyent, Alcoy) i el coster (Cullera, Gandia, Denia, Benidorm).

La trista realitat de la nostra terra, a banda d'una despersonalisacio pel castellanisme i el pancatalanisme, es d'un envelliment i despoblacio brutal fora de les arees metropolitanes. U dels factors essencials es una carestia d'infraestructures per culpa d'unes administracions publiques sense visio de conjunt. Si les llums que hi ha fora de les conurbacions s'apaguen, si no se canvia la tendencia especialment en l'eix central i coster, no cal ser un espavilat per a donar-se conte de que estes regions no estaran molt de temps unides en el mateix territori. No va a importar massa l'història ni la llengua.

Front a unes divisions purament administratives que varem tindre els valencians, en l'actualitat tenim una divisio politica, en una administracio propia que es la diputacio. En l'article 141 de la Constitucio Espanyola se garanteix la existencia de una diputacio per provincia, a excepcio de les comunitats autonomes uniprovincials a on les seues competencies seran assumides pel govern autonom. El mateix article tambe diu que'ls canvis en els llimits provincials seran aprovats per les Corts Generals, per tant si en elles s'aprovara que'ls municipis de les actuals provincies de Castello, Valencia i Alacant se integraren en una unica s'eliminarien les tres diputacions, ademes de atres orguens com son les tres subdelegacions del govern i la Federacio de Municipis i Provincies.

La fi d'este treball es conscienciar als valencians de la necessitat d'una ordenacio del territori autenticament valenciana, que valencianise i garanteix les mateixes oportunitats a tots els habitants per igual, sens importar en quin poble viuen. El govern autonom ha de dotar als quarters de carreteres, coleges, hospitals, jujats, etc.. per a evitar que els valencians d'aci a uns anys tingam un desert demografic fora d'estes arees. Pero en l'actualitat estos dos eixos han de ser prioritat absoluta i la gratuïtat de la A7 i les vies ferrees Denia-Gandia,

Gandia-Alcoy, Alcoy-Alacant (hui estan les tres desmantellades), la seua punta de llança.

8. Bibliografia

- AMADEU, Juli. *Traçat territorial valencià per al segle XXI*. Lo Rat Penat.
- BAÑÓN, Andreu. *Capdet: Un robo historic*. Gom Llibres.
_____ *Capdet. La joya furtada*. Gom Llibres.
- BEÜT, Emili. *Geografia elemental del Regne de València*. Edicions Marí Montañana.
_____ *Les Comarques Valencianes*. Lo Rat Penat.
- BORRAS, Joan M^a. *Societat i normalització lingüística al País Murcià*.
- BUTRAGUEÑO, Jesús. *El mapa escondido; las lenguas de España*. Boletín AGE nº 34.
_____ *Geografia lingüística d'Espanya*. Treballs de la Societat Catalana de Geografia nº 43.
- CASANOVA, Emili. *La frontera lingüística castellano-catalana en el País Valenciano*. Revista de Filologia Románica.
- CASTELLANO, Miquel. *L'Administració territorial valenciana*. Lo Rat Penat.
- COLOMINA, Jordi. *El dialecto murciano como resultado del contacto lingüístico medieval castellano-catalan*.
- GARCIA, Vicente. *Mapas del Reino de Valencia de los siglos XVI a XIX*. Levante EMV.
- GARRIDO, Josep David. *Jaume I i el Regne de Múrcia*. Rafael Dalmau Editor.
_____ *La conquesta del sud valencià i Murcia per Jaume II*. Rafael Dalmau Editor.
- GIMENO, Manuel. *Introduccio a la dialectologia. Els dialectes valencians*. Lo Rat Penat.
- GÓMEZ, Francisco. *El dialecto de Murcia y sus variedades*.

- GUINOT, Enric. *Els límits del Regne*. Colecció Politecnica.
- JAEN, Gaspar. *Qüestions territorials al País Valencià*. Institut Valencià d'Investigació Social.
- JUAN, R. *La qüestió comarcal*. Institució Alfons El Magnànim.
- LÓPEZ, A. *Geografía de les terres valencianes*. Edicions 3i4.
_____ *Croquis y mapas del Reino de Valencia de López y Cavanilles*. Cuadernos de Geografía.
- Ministerio de Administraciones Públicas. *Variaciones de los municipios de España desde 1842*.
- Ministerio de Política Territorial. *Estudio sobre el Registro de Entidades Locales*.
- MONTOYA, Brauli. *La interferència lingüística al sud valencià*. Conselleria de Cultura, Educació i Ciència.
- MORENO, Juli. *Geografía de Valencia*. Lo Rat Penat.
- RAMOS, Vicente. *Pancatalanismo entre valencianos*. Quiles Publicaciones.
- RECIO, Carles. *La Reforma Valenciana*. Associació Cultural Castell dels Sorells.
_____ *Valencia, historia de una nacionalidad*. Carena Edicions.
- ROSSELLÓ, Vicenç M^a. *Ensayo de una división comarcal de la provincia de Alicante*.
_____ *Division comarcal de la provincia de Murcia*.
_____ *R.I.Burns i la frontera valenciana del segle XIII*.
_____ *Múrcia, un país català frustrat?*
- SANCHIS, Manuel. *La frontera lingüística en las provincias de Alicante y Murcia*.
_____ *La llengua dels valencians*. Edicions 3 i 4.
- SOLER, José. *Nuestras tierras*. Vicent García Editores.
- VENDRELL, Salvador. *Iniciació al valencianisme*. Lo Rat Penat.
- VV. AA. *Debats sobre la comarcalització al País Valencià (I i II)*. Excma.

Diputació de València.

- VV. AA. *Diccionari Ortografic Valencià-Castellà Castellà-Valencià*. RACV.
- VV. AA. *Documentos y datos para un estudio toponímico de la Region Valenciana*. Artes Graficas Ferrando.
- VV.AA. *El fracàs de la mancomunitat al País Valencià*. Diputació Provincial de València.
- VV. AA. *Geografia de les comarques valencianes*. Foro Ediciones.
- VV. AA. *Geographica. El hombre y la tierra*. Plaza & Janes.
- .VV. AA. *Gran Enciclopedia de la Comunidad Valenciana*. Levante-EMV.
- VV. AA. *Historia del Pueblo Valenciano*. Levante-EMV.
- VV. AA. *Nomenclàtor Geogràfic del País Valencià*. Promocions Culturals, S.A.
- VV. AA. *Reconocimiento territorial de la Comunidad Autónoma Valenciana*. Promociones Economicas Valencianas.
- VV. AA. *Temes teòrics*. Tandem edicions.